

Redakcijos žodis

Žalias pavasario kvatojimas

Šiomet pavasaris nusikvatojo staiga ir netikėtai, be potvynio, be purvo, taip tarsi jo atėjimą būtų palaiminęs gerasis pranašas. Po neįprastai ankstyvos perkūnijos sprogo medžių ir krūmų pumpurai, geltonas galvas iškėlė ir nulenkė šalpusniai, miškuose baltais taškeliais subolavo kiškio kopūstai. Žibuoklės neišlaikę žydėjimo konkurencijos savo žiedlapius pasidėjo į ateinančių metų kraičio skrynių. Žiedais ir žiedeliais pasidabinusi žemė išskėstomis rankomis sutiko danguje plazdantį paukščių čiulbesį ir atidavė jį mūsų visų džiaugsmui. Į pavasario darbus išėjo grėbliai ir šluotos, išvažiavo žemdirbiai. Sveikas ir Tu, gerbiamas mūsų skaitytojau, pavasario šventės sulaukęs. Jau penkioliktą kartą ant pavasario vaisėms padengto Tavo stalo, šalia klevo sulos stiklinės, o gal šviežio medaus krislo, glaudžiasi Rambynas regioninio parko direkcijos leidžiamas laikraštis „Rambynas“ – kuklus mūsų bendro gyvenimo metraštis.

Atrodo, kad žiemos miegu nemiegojome. Ačiū Tau, gerbiamas mūsų skaitytojau, kuris lankei mūsų organizuotus renginius, kuris į Užgavėnių šventę lauknešėlyje atsinešė gerą nuotaiką ir bendravimo džiaugsmą, kuris per Knygnešio dienos minėjimą iš Lankytojų cento išėjai ne tik su knyga, bet ir su kultūros suvokimu, su noru gyventi kitaip, prasmingiau, gražiau. Visi žinome, kad gyvenimo kelias akmenimis grįstas. Kartais į tuos akmenis atmušame kojas, pavargstame arba netenkame vilties. Gerai, kad turime Dievo duotą bendravimo dovaną – nuoširdų žodį, šiltą žvilgsnį, mielą rankos paspaudimą. Kaip be to išgyventume? Tos akimirkos, kai esame vienas šalia kito, yra paslaptinė gyvenimo burtažodžiai, kurie suteikia stiprybės bendriems darbams, tauriems ir dvasingiems susitikimams. Pavasaris ne tik margi žiedai ir paukščių giesmės,

E. Skiptičio nuotr.

pavasaris ir naujų darbų pradžia. Sėkmės Tau, mūsų gerbiamas skaitytojau, auginant pirmąjį šio pavasario daigą, ariant pirmąją vagą, sutinkant pirmąjį gandro atneštą kūdikėlį. Tegul laimė nepraeina pro tavo namus, tegul atsieda prie tavo slenkščio, tegul pasėdi, pažiūri į tavo kasdienius darbus ir paverčia juos gausiu derliumi.

Žalias pavasario kvatojimas mums suteikia sparnus, kuriais skraidysime iki kito pavasario, atneša naują viltį, su kuria eisime gelėtu vasaros kilimu, stabtelsime prie rudens aukso, kad pamatytume, kokie esame turtingi, trumpam kluptelsime prie žiemos vartų, kad baltais patalais užklotume savo vargą. Duok Dieve, mums pasiseks. Prieš Kalėdas mes visi susėsime prie bendro mūsų gyvenimo stalo, gerdami čiobrelių arbatą apkabinsime savo

vaikus, pabučiuosime brolius ir seseris, paglostysime žilus tėvų plaukus, paspausime rankas kaimynams, mirktelsim draugams. Ir tuomet įvyks stebuklas. Prakiurs Viešpaties pagalvė. Iš jos ant mūsų stalo pasipils snaigės. Jos tirps mūsų arbatos puodeliuose. Žvaigždėtame Kalėdų danguje užkukuos gegutė, šiene sučirkš svirplys, ant stalo riešutą padės netikėtai atsibudusi voveraitė. Į langą snapu pastuksens gandas ir taisyklinga lietuvių kalba pasakys: „Kvatokitės, kol po jūsų langais kiekvienais metais sustoja pavasaris, kol esate gyvi, kol galvose turite rūpesčius, o rankose darbus“.

Tuomet danguje įsižiebusi žalia žvaigždė, ateinančio pavasario pranašas, mums visiems patvirtins, kad gyvenimas yra gražus. Nusikoatos pavasaris ir be garso mūsų sielose ištirps sniegas.

2013 metais Rambynas regioniniame parke įrengta nauja lauko informacinė sistema ir minimali turizmo infrastruktūra lankytojams. ES struktūrinės paramos ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšomis įgyvendinama projektą „Saugomų teritorijų tvarkymas, II etapas“ Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos mi-

nisterijos rūpinosi, kad lankytojai galėtų išsamiau susipažinti su šiuo Mažosios Lietuvos etnokultūriniame regione esančiu valstybiniu parku. Parke įrengti informaciniai stendai, kelio ženklai, lieptai ir takeliai į lankytinas vietas, apžvalgos vietos į gražiausius kraštovaizdžius, automobilių pastatymo vietos prie lankytinų

objektų, pėsčiųjų trasos Šereiklaukio miške. Projekto partneris ir vietos koordinators - Rambynas regioninio parko direkcija. Informacinę sistemą suprojektavo UAB „Rekreacinė statyba“, darbus atliko „UAB „LitCon“, techninę priežiūrą vykdė UAB „Paspatų konstrukcijos“. Atliktų darbų už 1,295 mln. Lt.

Šiame numeryje:

2 p. Aplankykite
Rambynas
regioninį parką

7 p.

Šereiklaukio
miško takas

8 p.

Turistinė parko schema

Aplankykite Rambyno regioninį parką

Panorama nuo Rambyno kalno

Ten, kur Nemunas prasiveržęs pro Vilkyškių kalvagūbrio aukštumas išlenkia pjautuvo pavidalo vingį, gamta ir istorija sukūrė vertybių kompleksą su skalvių genties šventove, lietuvių tautinio atgimimo ir knygnešystės epochų simboliu- Rambyno kalnu, nuo kurio atsiveria didingi vaizdai į Ragainę, Tilžę ir Nemuno deltos pradžią.

Bitėnuose tebeplevena šviesuolių Vydūno, Martyno Jankaus dvasia, jo centre esantį pušyną puošia baltųjų gandrų kolonija. Nuo Jūros ir Nemuno santakos prasideda didžiausios Lietuvos upės delta su pavasariinių potvynių galybe, užliejamų pievų žaluma ir senvaginių ežerų akimis. Čia danguje sklindo jūriniai ereliai, plasoja baltieji gandrai, miške slepiasi Didžiosios miegapelės. Vilkyškių miestelis tebesaugo tradicinės Mažosios Lietuvos architektūros fragmentus.

Nemuno vingiai, užliejamos pievos, Vilkyškių miestelis, senieji Opstainių, Šereiklaukio, Pempynės, Bitėnų, Bardėnų kaimai, Vilkyškių kalvagūbrio aukštumos, Rambyno kalnas – visa tai ypač ekologiškai jautri, išskirtinai išraiškingo kraštovaizdžio, įdomaus istorinio bei kultūrinio paveldo vietovė.

1

Rambyno regioninis parkas – viena iš trisdešimt penkių Lietuvos kompleksinių saugomų teritorijų- valstybinių parkų.

Pažintinę kelionę po Rambyno regioninį parką geriausia pradėti nuo Rambyno kraštovaizdžio draustinio. Atvažiuodami nuo Klaipėdos ar nuo Tauragės Mikytuose esančioje sankry-

žoje turite pasirinkti Jurbarko kryptį ir, pavažiavę apie 3 km, į Rambyno regioninį parką įvažiuosite vos pasukę nuo kelio 141 Kaunas-Klaipėda dešinėn, kur prie sankryžos yra kelio ženklas, rodantis, kad iki Rambyno kalno likę 3 km. Pavažiavę apie 700 m. kairėje kelio pusėje išvysite nuorodą į lankomą objektą

Nukelta į 3 p.

Aplankykite Rambyno regioninį parką

Atkelta iš 2 p.

– apžvalgos aikštelė (1) į Nemuno žemupį, įrengta buvusio Bardėnų kaimo vėjinio malūno vietoje. Link apžvalgos vietos per mišką veda takelis, o dešinėje kelio pusėje įrengtoje aikštelėje galite pasilikti automobilį. Važiuojant keliu 4229 tiesiai pervažiuosite seną Bardėnų kaimą, kuriam besibaigiant, dešinėje kelio pusėje, pamatysite nuorodą į Rambyno kalną. Rambyno kalnas (2) – paskutinė, dabartinėje Lietuvos teritorijoje ilgiausiai gyvavusi, baltų ((skalvių genties) šventvietė. Iki šiol dar gyvos legendos apie dievų ir deivių paramą bei pagalbą čia atvykusiems malonių prašyti, apie laimę gyventi Rambyno pašonėje. Rambyno kalnu baigiasi Vilkyškių kalvagūbrio lietuviškoji dalis. Vaizdas, atsiveriantis nuo Rambyno, yra viena iš dešimties gražiausių Lietuvos panoramų. Kalno aukštis virš jūros lygio šiuo metu yra 46,5 m. Už 300 m nuo Rambyno kalno aikštės, kairėje, yra automobilių stovėjimo aikštelė, o priešais ją, dešinėje – regykla (3), nuo kurios galima pasigėrėti Nemuno vingiais, Ragainės miesto fragmentais, Merguvos ežeru ir Bitėnų kaimu. Panašią regyklą rasime pavažiavę dar 100 m pirmyn (4). Šalia šios regyklos Rambyno regioninio parko direkcija, o jos kieme – Lankytojų centro pastatas (5). Lankytojų centre įrengta ekspozicija supažindina su išskirtinėmis Rambyno apylinkių gamtos ir kultūros vertybėmis. Užvėrę Lankytojų centro duris krašto keliais, miško takeliais keliausite atrasti šių gamtos ir istorijos kūrinių patys. Pasukus Bitėnų link prie kelio esanti nuoroda kviečia pasivaikščioti Pažintiniu gamtos taku (6), kuriuo eidami apie 1,5 km pasieksime baltųjų gandrų koloniją, išsikūrusią pušyse pačiame Bitėnų kaimo centre. Visai greta tako pradžios kairėje kelio pusėje pastebėsite Bitėnų kapinaites, vadinamas Mažosios Lietuvos panteonu (7). Aplankę jas, važiuodami pirmyn už 800 m. atsidsursite prie Bitėnų kaime esančios sankryžos, bet, prieš išvažiuodami iš miško, dešinėje kelio pusėje atkreipkite dėmesį į nuorodą apie dar vieną regyklą. Iš regyklos, įrengtos ant aukšto Nemuno kranto, apžvelgsite didelę dalį puikaus kraštovaizdžio, plytinčio už Nemuno, aiškiai pamatysite Nemuno vingį ties Ragaine ir nuo upės atsiskiriantį Merguvos ežerą (8). Minėtoje Bitėnų sankryžoje sukite dešinėn ir už 200 m. sustokite ties gandrų kolonija. Dešinėje pastebėsite pušis, kurių viršūnės „papuostos“ gandrų lizdžiais. Tai ir yra Bitėnų baltųjų gandrų kolonija (9). Kairėje kelio pusėje – mažas namelis, kuriame vasarą pastatomas

monoklis, didinantis vaizdą 60 kartų. Per jį galite pasigrožėti gandrais iš arčiau. Prie šio namelio sukite kairėn. Už 300 m. Martyno Jankaus muziejus, o jo kieme paveikslų galerija po atviru dangumi – Mažosios Lietuvos paveikslų sodas (10). Vasarą Bitėnuose rengiami dailininkų plenerai, jų metu sukurti darbai papildo paveikslų sodą.

Grįžkite į kelią ir važiuokite 1 km iki poilsio aikštelės ant Nemuno kranto (11). Už 20 m nuo jos – postūkis į kairėn. 200 m. nutoldami nuo kelio miške rasite

senas Bitėnų – Šilėnų kapines (12), kurios rodyklėje prie vieškelio pavadintos antrosiomis Bitėnų kapinėmis.

Aplankę jas, važiuokite pirmyn, kol prie pat kelio dešinėje pusėje prie Merguvos ežero išvysite apžvalgos bokštą (13). Užlipkite, pasidairykite, fotografuokite. Iki Sereiklaukio piliakalnio (14), grožėdamiesi beprasidedančios Nemuno deltos pievomis ir senvagišiais ežerais, už Nemuno stūksančios Ragainės vaizdais, važiuosite apie 7

Atkelta iš 4 p.

2

2

Aplankykite Rambyno regioninį parką

Atkelta iš 3 p.

km. Šereiklaukio piliakalnis nuo į jį rodančio kelio ženklų į kairę nutolęs per 200 m. Piliakalnį pasiekti galima ir važiuojant keliuku pro Milžinkapį (15), esantį priekyje už 2 km. Tačiau pakeliui

jūsų laukia dar vienas apžvalgos bokštas ant kalvos kairėje kelio pusėje ties kelio ženklu „Šereiklaukis“ (16). Nuo jo atsiveria Jūros upės, Karšuvos girios, Milžinkapio, Šereiklaukio panorama.

Milžinkapis kairėje kelio pusėje jau čia pat. Sukite kairėn ir riedėkite iki automobilių pastatymo aikštelės, įrengtos prie miško. Nuo jos iki Šereiklaukio

Nukelta į 5 p.

4

5

5

7

8

9

Aplankykite Rambyno regioninį parką

Atkelta iš 4 p.

piliakalnio nužingsniuosite pėsčiųjų takeliu. Grįžę į pagrindinį kelią, vos už keliasdešimt metrų nuo Milžinkapio, sukite dešinėn ir atsidursite Šereiklaukio dvarvietėje (17). Apžiūrėję išlikusi spirito varyklos pastatą, žlaugtų bokštus, svirną, buvusių ūkinių pastatų pamatus, dvaro parką tuo pačiu keliu judėkite pirmyn. Ties staigiu kelio posūkiu pasukite kairėn ir už 300 m. atsidursite ties Šereiklaukio miško tako pradžia (18). Jei pasivaikščioti miško taku neketinate, važiuokite pagrindiniu keliu toliau link Vilkyškių ir už 3,7 km stabtelėję aplankykite maždaug per 200 m į kairę nuo kelio nutolusį nediduką Opstainių piliakalnį (19). Birželio mėnesį greta piliakalnio esanti kalva virsta

purpuriniu kilimu, nes tada čia pražįsta apyretis Lietuvoje augalas - paprastoji smaliukė. Dar už 1,7 km kairėje iškils vienas išraiškingiausių Lietuvoje - Opstainių (Vilkyškių, Raudondvario) piliakalnis (20). Dešinėje kelio pusėje, beveik priešais šį piliakalnį, pastebėsite nuo kelio į mišką vedančią stilingą Ažuolų alėją (21), greičiausiai kažkada vedusią į kilmingo ar šiaip pasiturinčio kraštiečio dvarelį. Nuo Ažuolų alėjos keliaukite dar 700 m pirmyn ir sukite į dešinę, septyniolika kamienų besidžiuojančios Raganų eglės (22) link. Iki šios gražuolės - 1,4 km. Automobiliu arba dviračiu galite nuvažiuoti iki aikštelės, esančios prie medinio liepto, kuris nuveda iki pat medžio.

Aplankę nepaprasto grožio medį, vėl grįžkite į žvyrkelį, juosiantį parką. Priekyje pamatysite raudoną Vilkyškių bažnyčios stogą ir, pavažiavę 1,2 km, jau būsite Vilkyškių miestelio centre (23). Jūsų kelias susijungs su 141 keliu Klaipėda-Kaunas. Čia miestelio centre rasite Pagėgių turizmo informacijos centrą (24), kur galėsite gauti naudingos informacijos apie Pagėgių kraštą ir pačiuose Vilkyškiuose teikiamas turizmo paslaugas.

Važiuojantys nuo Kauno pusės pažinti su Rambyno regioniniu parku gali pradėti ir nuo urbanistiniu draustiniu paskelbto Vilkyškių miestelio. Jame išlikusi evangelikų liuteronų bažnyčia, prie 141 kelio stovi du paminklai: vienas - kairėje, kitas - dešinėje. Vienas jų skirtas parapijiečiams, žuvusiems Pirmajame pasauliniame kare, atminti, o kitas - Zalcburgo krašto žmonėms, čia radusiems savo naująją

Nukelta į 6 p.

9

15

11

13

14

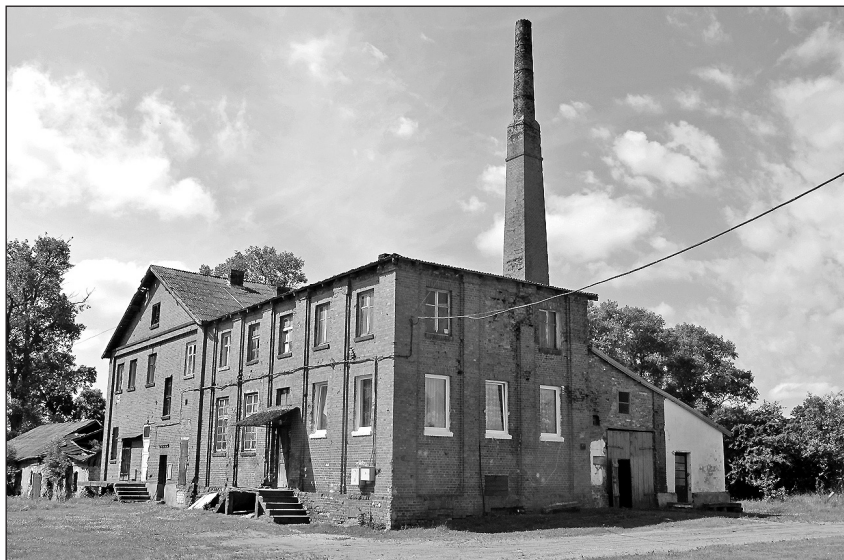
Aplankykite Rambyno regioninį parką

Atkelta iš 5 p.

tėvynę. Pagrindinė miestelio gatvė pavadinta vokiečių rašytojo Johaneso Bobrovskio, vaikystės vasaras leidusio pas močiutę Vilkyškiuose, vardu. Miestelio centrą puošia Vilkyškių dvaro pastatai, netoliese prie kelio 4332, vedančio į Tauragę, įsikūrusi viena didžiausių Lietuvoje pieno perdirbimo įmonių AB „Vilkyškių pieninė“, tęsianti gražias sūrių gamybos tradicijas.

Vilkyškių miestelio vakariniame pakraštyje netoli kelio ant kalvelės stovi apžvalgos bokštas, nuo kurio apžvelgsite Vilkyškių apylinkes ir atsisveikinsite su Rambyno regioniniu parku iki kito karto.

Nepamirškite su savimi turėti asmens tapatybę patvirtinančio dokumento, nes Rambyno regioninis parkas yra valstybės sienos apsaugos zonoje.

17

19

20

21

22

Šereiklaukio miško takas

Mes Jums siūlome vaikstant po Šereiklaukio mišką pasigrožėti kraštovaizdžiu ir įdomia gamta.

Kelionę **geltonąja trasa** pradėsite eidami šimtamečių medžių alėja. Ji veda į Šereiklaukio dvaro kapines – Koplyčkalnį. Tai viena iš aukščiausių Vilkyškių gūbrio kalvų. Pakeliui pamatysite ažuolyną (1), nedideles pelkutes. Eidami vis kilsite aukštytyn, pasiekę Koplyčkalnį (2) būsite nuėję 1,5 km ir pakilę 74 metrus virš jūros lygio. Pasukę miško keliuku į kairę, išeisite į miško pievą. Dešinėje matysite raudonlapių ažuolų alėją (3). Istorinių duomenų, kur ji vedė, nėra išlikę. Toliau takas nuves prie apžvalgos bokšto (4). Tik bežiūrėdami į Šereiklaukio dvarą, tolimoje pilkuojančius Nemuno vingius, suprasite, kaip aukštai esate. Pievos keliuku besileisdami žemyn dar ne kartą galėsite grožėtis šiuo gamtiniu kraštovaizdžiu. Nuo Koplyčkalnio nuėję 1,5 km pasieksite Jūsų kelionės pradžią.

Manantys, kad reikėtų dar pasigrožėti supančia gamta, turintys jėgų, gali tęsti kelionę **žaliaja trasa**. Pasižvalgys nuo bokšto, toliau siūlome pasukti taku į mišką. Čia pamatysite, koks gražus ir įvairus gali jis būti. Kiek paėję pasieksite pelkutę, per kurią pereisite liepteliu (5). Toliau takas veda į aukščiausią Vilkyškių gūbrio vietą – Abšriūtų kalną (6), kuris iškilęs virš jūros lygio 75,5 metro. Čia auga šimtamečiai ažuolynas. Nusileidę nuo kalno atsiremsite į miško keliuką, kuris kažkada vedė iš Šereiklaukio kaimo į perkėlą per Nemuną ties Ragaine. Pasukę kairėn, kildami į kalną, pasieksite vietą, kur buvo Dalnitzo palivarkas (7), priklausęs Šereiklaukio dvarui. Čia iki pat II pasaulinio karo buvo auginami žirgai. Toliau žaliaji trasa miško keliuku pasuka link tako pradžios. Pakeliui galite užsukti į kaimo kapinaites (8), kurių šiame krašte buvo ištis daug. Nuėję maždaug 5,5 km, pasieksite tako pabaigą - tą vietą, iš kur ir pradėjote savo kelionę.

Tiems, kurie pasiryžę pasi-
vaikščiokimui gražiu mišku pa-
skirti pusdienį, siūlome nuo Dal-
nitzo palivarko pasukti dešinėn ir
mėlynąja trasa keliauti toliau. Iš
karto už Dalnitzo palivarko takas
nuves į beržų alėją (9). Šia alėja
Dalnitzo palivarke auginti žirgai
buvo genami į Ragainės vingio
pievas. Alėja atsiremia į mažą
miško upeliuką, kurio krantai ap-
augę senais, išpūdingais medžiais.
Perėję upeliuką liepteliu ir pasukę
kairėn prieisite šio upelio pradžią.
Čia tarsi ši niekur veržiasi šaltini-
nis. Toliau takas veda mišku, kol
pasiekia Vilkyškių gūbrio šlaitus,
nusileidžiančius į Ragainės vingio

pievas. Čia rasite atokvėpio vietą
(10). Didelės griovos pakraščiu
išeisite į keliuką, kuris pro kerp-
šilį (11) nuves į bebrų gyvenvietę
(12). Čia jie šeiminkauja užtvėn-
kę upeliuką net penkiose vietose.
Toliau takas veda į Šereiklaukio
piliakalnį (13). Nuo jo atsiveria
puikus vaizdas į Nemuną ir aplink
plytinčias pievas. Grįždami taku į
Šereiklaukio kaimą praeisite se-
nųjų krašto gyventojų kapinaites
(14). Nuo čia į pažvelgę į kairę
matysite netoliese esančią klevais
apaugusią kalvą, vadinamą Mil-
žinkapiu (15). Už jo netoli ir tako
pabaiga. Įveikus ilgiausią mėlyną-
ją trasą būsite nuėję 9 km.

Lankytinų vietų Rambyno regioniniame parke schema

Laikraštyje panaudotos nuotraukos iš Rambyno regioninio parko direkcijos archyvo.

Leidinyas išleistas Rambyno regioninio parko direkcijos ir rėmėjų lėšomis. Rėmėjai: VšĮ „Vorutos“ fondas, Pagėgių krašto draugija „Sandūra“, UAB „LitCon“. Informaciniai rėmėjai: www.mazoji-lietuva.lt, www.voruta.lt ir nacionalinis Lietuvos istorijos laikraštis „Voruta“.

LitCon

Redakcinė kolegija: Diana Milašauskienė – vyriausioji redaktorė, Giedrė Skipitienė – atsakingoji sekretorė, Eugenijus Skipitis – techninis redaktorius, Drąsutis Brazauskas, Ieva Jankutė, Marytė Gečienė, Birutė Žemgulinė, Juozas Vercinkevičius.

© Rambynas, 2014. Rengėjas (leidėjas) – Rambyno regioninio parko direkcija. Adresas: Bitėnų kaimas LT-99265, Pagėgių savivaldybė, el. paštas info@rambynoparkas.lt, tel./faks. 8 441 40 640. Apimtis 0,5 sp. l. Tiražas 1000 egz. Leidžiamas vieną kartą per pusmetį. Vyr. redaktorė Diana Milašauskienė. Spaudai rengė VšĮ „Vorutos“ fondas: Jolanta Vasiliauskaitė (dizainerė), el. paštas vorutosfondas@voruta.lt. Spausdino AB spaustuvė „Titnagas“, Vasario 16-osios g. 52, Šiauliai.